

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

[II. Nostra sententia proponitur.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

expetere esse, propterea quod alioqui singulis momentis infinitæ propemodum entitates ac perfectiones fundamento adessent & abessent, quæ est relationum prædicamentorum fundamento identidem accedentium, & recedentium multitudo, necnon ob alia absurda, quorum mentio facta est supra libro tertio, tractatu 6. Quare ex hoc titulo plura esse prædicata realia ac positiva, quæ ens quidditatiuè excludant, & ab eo neutiquam ratione transcenduntur.

C A P V T II.

Nostra sententia proponitur.

- 3 **Q**uo dicta superiori capite ab aliis, quo etiam à nobis in præsentī dicenda luculentius innotescant, præmitti oportet aliqua: quorum prius sit, differentias alias esse essentielles, alias essentialiæ proprias, eique accidentarias: illæ dici absolute solent differentia ac nomen totius diuisi usurpant; hæc ut plurimum vocantur proprietates, attributa, passionis, non vero differentia nisi raro admodum: utrumque autem horum constat vel ex notissima illa & ab omnibus recepta Porphyrii diuisione prædicabilis in genus, speciem, differentiam, accidens, proprium, & accidens commune.
- 4 Secundò præmittendum est, differentias enti proximas cuiusmodi sunt per se & in alio, à se & ab alio appellari à multis differentias, propter id quod vnum ens ab alio faciant differre, & summo quidem interstitio: ab aliis vero non differentias, sed modos entis nuncupari, ut videre est apud Scotum in primo distinctione tertia, quæstione tertia, & Suarez disputatione secunda metaphysicæ sectione quinta, & cum eis alios non paucos, qui ea videntur ratione ducti, quod differentia censeatur quæ respicit genus, illudque determinat, quare nihil frequentius quam eam vocari diuisiuam generis, constitutiuiam speciei, & prædicabilem de inferioribus: ens autem iuxta plerisque non est genus, sed decem generibus supremis siue prædicamentis superius: nil mirum ergo si non per differentias propriè sumptas, sed per modos proxime contrahatur. Atque hac ratione Beatus Thomas capite præcedenti laudatus haud dubiè loquitur. Nos autem propter doctrinæ commoditatem ac breuitatem differentias siue essentielles, siue essentialiæ propria ac necessaria ratione consequentes, & siue proximas enti, siue ab eo remotas, communi nomine usurpabimus, ac differentias absolute dicemus.
- 5 Tertiò præmittendum est, differentias alias esse nominatas, quales sunt per se, & in alio, à se & ab alio; item corporeum aut incorporeum, animatum aut inanimatum, sensibile, insensibile, rationale, irrationale, risibile, admiratiuum, vnum, verum, bonum, &c. alias vero innominatas, quæ in illis prioribus includuntur, atque ad eas rationem entis sibi extraneam, intrinsicè, & quidditatiuè contrahunt, ut statim constabit. Quartò præmittendum est, sicut ratio alia est intrinseca & ex natura rei, alia extrinseca & ex parte nostrarum cognitionum, item vna formalis, alia virtualis ac tantum æquiualens; ita distinctionem rationis, iuxta plures, aliam esse intrinsecam & ex natura rei, aliam extrinsecam & à nostris solum actibus profectam, nullius aliam esse formalem, intrinsecam utique

aut extrinsecam, aliam virtualem, quæ similiter rei intrinsecus aut extrinsecus accidit: distinctio formalis intrinseca siue ex natura rei est vera & propria distinctio, omnem intellectus operationem antevertens, tametsi iuxta suos auctores distinctione reali, hoc est rei à re, minor sit: distinctio virtualis intrinseca non est vera ac propria distinctio, sed eius æquiualens quædam, merito cuius res prædicata contradictoria perinde subit, ac si esset realiter distincta, & multiplex: distinctio formalis extrinseca, & virtualis extrinseca, in idem fermè recidunt, cumque ambæ distinctionem actuum nostrorum idem obiectum, sed aliter representantium denotent, tantum id videntur habere discriminis, quod prior magis indigiter distinctionem ipsorum actuum secundum se, posterior vero eorum distinctionem respectu obiecti, siue, quod instar est, hoc prout ab illis distinctum, & multiplex denominatur.

His constitutis assero primò: aliqua saltem differentia nominata rationem entis intinè, & quidditatiuè includunt, atque ab eo non re tantum, sed ratione transcenduntur. Ita contra recentiores quosdam capite præcedenti relatos Thomistæ, Scotistæ, Nominales, ac cæteri auctores, quos longo ibidem syllabo recensuimus. Assero secundò; omnes profus differentia nominata similiter mixta sunt & ab ente transcendunt, illudque tam re quam ratione inuoluunt, haud aliter ac homo animal vel rationale. Ita tum aduersus Scotum & assectas, tum etiam à fortiori aduersus recentiores proximè memoratos, cæteri Doctores quorum supra mentionem fecimus.

Assero tertiò: ens nullas differentias innominatas (quarum tamen ingens est copia) ratione transcendit. Quare siue fermo sit de per se & in alio, à se & ab alio, siue de corporeo & incorporeo, animato & inanimato, sensibili & insensibili, rationali & irrationali, siue de risibili & admiratiuo, siue de vno, vero, & bono, in quolibet horum & alio quocunque simili, later aliqua vera differentia, simpliciter simplex & innominata, quæ quidem contrahit ens, quin vllatenus illud quidditatiuè includat, ab eorum ratione transcendatur. Sic à fortiori recentiores sæpè sæpius laudati: hi enim nullam omnino differentiam siue nominatam, siue innominatam ens formaliter esse admittunt. Sic etiam Scotus; & assectas, quoad multa: nam in modis entis, in eius passionibus, necnon in differentiis vltimis, aliquid quod non sit quidditatiuè & formaliter ens, agnoscunt. Ita denique, aliqua ex parte, ij qui terminationem liberam Dei, & relationem prædicamentalem, omnis entitatis ac perfectionis formaliter seu quidditatiuè expertes, & alicuius solum realiter participes, existimant. Cæterum assertioni nostræ tertiò loco posita refragantur in primis omnes illi auctores, qui supra ens intinè cludi in omni conceptu reali quantumuis simplici, & vltimo putant. Item Scotus, & eius sectatores, quod attinet ad differentias non vltimas: siquidem in illis, quod non sit ens, nihil concedunt, tametsi in vltimis tale quiddam agnoscant. Præterea, quod spectat ad discrimen positum inter differentias nominatas & innominatas, omnes superius relati illud, quod sciam, reiciunt, nec ut plurimum in differentiis recensitis alias nominum inopes, & ut ita dicam latebrosas admittunt.

Assero quartò: differentia innominata ac simpliciter simplices, haud excludunt ens distinctione illa rationis, quæ vocari solet formalis intrinseca, siue ex

natura

natura rei, cave quæ formalis aut virtualis solum extrinseca appellari consuevit; sed potius virtuali intrinseca. Ita omnes qui hanc in rebus creatis, & simul cum ea non transcendunt entis admittunt. Assero quidem, & ultimum fieri non potest, ut relatio prædicamentalis, cum realiter sit fundamenti solius entitas, ab ea tamen non transcendatur ratione virtuali intrinseca, sed ei possit adesse, & abesse. Ita præter connotatores ceteri omnes scholastici: quod autem attinet ad terminationem liberam diuinæ voluntatis, an sit virtualiter intrinseca entitas & perfectio, vel potius huius nisi realiter experts, hoc Theologi proprium, & à nostro instituto alienum arbitror, an proinde in medio relinquo. Ecce meam de transcendentia entis, & cuiusvis alterius conceptus sententiam, suis distinctam partibus, quo facilius possit tum argumentis probari, tum etiam ab obiectionibus vindicari.

C A P V T III.

Verioris sententia quoad eius duas priores partes probatio.

9 **P**rima assertio nostra hunc in modum probatur. Si nullæ differentia includerent formaliter ens, nec aliqua quantumvis nominata, & nota pateretur ab eo se transcendendi, contra quam primo loco asseruimus, profecto genus etiam excluderet formaliter ens, & ab eo ne utique transcendere. Ecquid enim est animal quam duplex differentia, altera substantiæ, altera adiectiue sumpta, quippe viuens ac sensibile: ergo si hæ differentia non transcenduntur formaliter ab ente, ne genus etiam animalis ab eo quidditatiue transcendendi sustinebit, quod est aduersus aduersarios ipsos, & reliquos omnes auctores. Idem argumentum in quouis alio genere, si libet tute ipse ferentur.

10 Argumentor secundò; viuens est quædam differentia nominata corporis, utpote quod modò determinatur per illud, modò per eius contrarium, scilicet non viuens siue inanimatum, haud aliter ac animal per rationale, & irrationale: at viuens est formaliter ens: ergo, &c. Maior sponte sua liquet. Minor suadetur: viuere est formaliter esse; quis enim concipiat quidditatiue hominem, verbi gratia, viuere, quin cum esse hoc ipso sibi repræsentet? sanè qui alterum eorum ab altero separet, is quidditatem hominis ab animali, vel rationali secernat: quod si viuere est formaliter esse, viuens erit necessario ac formaliter ens, siue essens, ut ita loquar. Sed dices, solius Dei proprium videri, quod in ipso sit profusus idem viuere & esse: non ergo nostri: *Vbi est*, inquit Augustinus libro 6. de Trinitate, capite 9. de Deo loquens, *Prima est summa vita, cui non est aliud viuere, & aliud esse, sed idem est esse & viuere.* Mille alia eiusmodi apud ceteros Patres. Verum hæc obiectio facillè potest remoueri: si Augustinus & alij Patres, quoties distinguunt in nobis & non in Deo viuere & esse, exponantur non de vita substantiali, de qua sola nobis sermo, sed de vita accidentaria, siue exercitio vitæ, quod quidem ab esse cuiusvis creaturæ realiter distingui fatemur, cum tamen Deus non per accidens à se realiter distinctum vitam exerceat.

11 Rursus tertio hic vtor eo argumenti genere, quo probare soleo, accidens esse formaliter ens, nimirum quia est actiuum, imò iuxta Thomistas ei entitatem inuidentes, tota ratio agendi. Non pauca differ-

R.P. Richard Lyncei, *Philosoph. Tom. III.*

rentia nominata habent vim productiuam aliquorum effectuum: etenim sensibile prout tale est principium sensationum, rationale discursuum, admiratiuum admirationum, & risibile risuum. At quidquid est productiuum suapte natura, quidquid aliis potest communicare esse, eo ipso habet esse, cum nemo possit dare quod non habet præfata ergo differentia prout tales & quidditatiue ac formaliter sumptæ habent esse: illud igitur possunt habere, siquidem ab actu ad potentiam valet consequentia: quandoquidem ergo ens perinde est ac potens vel aptum esse, tam erunt formaliter entia, quam in sensu formali & quidditatiuo sunt ac possunt esse. Quæ ratio non parum vrget, ad homines etiam eos qui accidentia esse simpliciter entia, idque quidditatiue, non dissentunt: cur enim non similiter philosophantur de adductis differentiis, quippe quæ formaliter sumptæ tam sunt operatiue quam accidentia possunt operari ac tribuere esse? aut è contrario, cur accidentibus quantumlibet actiuis, simpliciter esse non negant, quod differentiis non largiuntur, tamen si tota earum essentia in quadam operandi vi consistat?

12 Aliud etiam argumentum mihi familiare ad probandum accidens esse simpliciter ens, huic potest instituto accommodari. Quidquid producitur hoc ipso est ens: sed multæ differentia earum quas noscimus & nominamus, quidditatiue sumptæ producantur: igitur ita erunt entia. Maior est in aperto: nam quod producitur potest produci, & consequenter esse, sicut ad rationem entis oportet. Minor non minus est conspicua: etenim differentia creaturæ, quæ latissime patet, ac manat in omnia entia finita, adeoque plurimum imò innumerabilium instar est, si formaliter & quidditatiue sumatur, est esse ab alio siue alicuius agentis virtute produci posse; atque ita, & non aliter ab omnibus definitur. Præterea esse filium, aut filiam, nepotem, aut neptem, &c. pro formali sumpta sunt quædam differentia relationis prædicamentalis: at earum quidditas seu ratio formalis est quoddam produci seu generari. Ad hæc, esse posterius natura pro formali sumptum est quædam differentia posterioritatis, quæ non solum est naturæ, sed etiam loci, temporis, honoris, &c. sed esse posterius natura quidditatiue acceptum est ab alio causari ac produci. Aliis exemplis, ne longus sim, supersedeo. Confirmatur hoc argumentum ordine quartum: idcirco potissimum accidentia intrinseca & quidditatiue sunt entia, & non per attributionem quandam, ut cum Caietano volunt aliqui Thomistæ, quia quidditatiue sumpta simpliciter producantur, & vitæ, latioris, alterationis, aliorumque motuum termini sunt. Ita tractatu sequenti argumentari animus est: at quas recensuimus differentia formaliter sumptæ producantur: quidni ergo formali, & quidditatiuo sensu rationem entis obtineant?

13 Argumentor quinto ex Patris Suarez disputatione secunda metaphysica, sectione quinta, numero vndecimo, *A se quidditatiue sumptum est perfectius quam ab alio, per se quam in alio*, sensibile quam sensus experts, rationale quam irrationale, &c. priores ergo differentia nominata formaliter important aliquam perfectionem, qua posteriores superant: ergo & aliquam entitatem, sicut oportet, ut ab ente transcendatur: antecedens cum prima consequentia adeo manifestum est, ut nullo probamento egere videatur: secunda consequentia suadetur; tum quia iuxta non paucos aduersarios perfectio